

Jalad pildilt väljas

On ütlemata vaimustav, kui kellelgi on jõudu ja meelegendlust teha seda, mida ta ikka teeb.

KIVISILDNIK

Juss Piho näitus „Koloreeritud üksildus“ Vaala galeriis kuni 26. III.

Juss Piho. Vertikaal ja horisontaal. Õli, lõuend, 2016.

Vaal ja Juss Piho

See, kes näeb kaasaegses kunstis ühiskonna allkäigu osa, mitte allakäigu peegeldust, allakäigu käsitlest ega allakäigu analüüsi, ei peaks kaasaegsest kunstist kirjutama. Õnneks ei näe ma Juss Piho maalides midagi kaasaegsele kunstile iseloomulikku: juhin tähelepanu, et kunstnik ei poonudki ennast

pärast näituse avamist üles. Kiiduväärne.

Ma näen maale, traditsioonilisi maale ja kujutan ette, milliseid raevukaid õlakehitusi need progressiivses nomenklatuuris esile kutsuvad. Progressiteotus, videopilastus, ideoloogilis-kuraatorliku tõe moonutamine jne. Ise olen ma kõige ehtsam tagurlane ja kodanik Pihos näen kaasvõitlejat, täpsustan: kaastaganejat, taandumislahingute eksperti.

Mul on täiesti ükskõik, mida kriitikud arvavad hr Piho loomingust, mida lehed kirjutavad, mida komisjonid ja auhinnažüriid arvavad. Mul on savi, kas ta müüb, kas ta kellelegi kuskil maailmas midagi ütleb või milline rahapesumuuseum tema töid on ostnud. Ma tean, kuidas need asjad kirjanduses käivad ja süsteem on igal alal sama – sama jälk.

Põhjus, miks ma seda juttu siin üldse kirjutan, on see, et mul on hea meel, et keegi veel ajab oma rida, et keegi ei arene kogu aeg, vihkan seda tõmblevat ja tuult nuusutavat arengut, selle nn arengu madalaid eesmärke, kõiki neid ahve, mul on alati hea meel näha inimest, kellel ei ole ahvide probleeme, ma olen siiras vaimustuses, et kellelgi on jõudu ja meelegendlust teha seda, mida ta ikka teeb. Kas mõni on midagi suurt teinud kuidagi teisiti?

Ahv areneb, inimene töötab. Inimene, see kõlab muidugi liiga konservatiivselt ja töö, see kõlab ohtlikult, mõnusam oleks

päikesepaistel peesitada ja areneda. Hr Piho on aastaga valmistanud mitu seinatäit suuri maale, ropp töö. Ma saan aru, miks selline suhtumine ei ole populaarne, pidev rabelemine pole mugav, see on justkui kraavikaevamine, müüriladumine, julm piinamine.

Allakirjutanu peab kaasaegsele kunstile iseloomulikuks maagilist suhtumist, maagiline suhtumine väljendub selles, et üritatakse tegelikkust mõjutada seda tegelikult mõjutamata, tööd tegemata, jõudu kulutamata, skeemitades, häkkides, üritatakse publikut lummata loitsude ja rituaalidega, mitte raske ja vaeva nõudva kunstitööga. Eks me kõik ole lugenud näitusesaalides nõiasõnu, vanasti olid nad A4-formaadis kontoripaberile prinditud, performansid ei erine oma eesmärgiasetuselt hõimurahvaste rituaalidest.

Tähenduseta nõiasõnu pobisevad nii kunstnikud, kriitikud, ametnikud kui ka kuraatorid, see on manamine, see annab tulemust, peab lihtsalt uskuma. Viimasel ajal on kirjutatud asemantilisi romaanegi, muide, hämmastav kokkusattumus: kõik need suured asemantikud on kuskilt pidi kunstiga seotud. Manage, mis te manate, aga mina ei usu! Lööge trummi ja karelge ümber lõkke, kivi või ohvrilooma – ikka ei usu. Midagi ei ole teha, mind mõjutavad ainult teosed, olgu kujund olla, olgu tehnika, olgu kompositsioon – torkige mu vahakuju kui palju tahes nõelte ja orkidega, manage, mis jõuate, mina sellest kunstilist elamust ei saa. Hr Piho loomingust aga saan. Just nimelt, kavatsesin sellega paljude kunstnike kõige pühamaid

tundeid solvata.

Usaldan tootvat kunsti, ei usalda skeemitajaid, spekulante, vahendajaid, maaletoojaid, frantsiisi- ega valerahategijaid. Kogu meie tsivilisatsioon püsib vaevaliselt valerahategemisel, kunst on ka selle finantsistide alatu nõksu selgeks saanud. Leidsid ka asja mida õppida – kunstfutuuridega kauplejad, ostavad, müüvad ja vahetavad, naeruväärne.

Ma ei hakka midagi kirjeldama, käige näitusel, vaadake kunstiraamatuid, mulle meeldib, et paljudel hr Piho maalidel on inimestel ja loomadel jalad pildilt väljas. Kui näete suuremat pilti, siis mõistate. See mõjub nagu sõõm värsket õhku, mis tuleb mujalt, toetub muule, mitte sellele siin. See siis on saast, see saast on lõpetamisel. Sellele väärikas ei toetu.

Käisin näitusel ja keegi ei üritanud mind tüssata, petta. Kui ma tahan, et mind petetakse, eks ma siis vaata telekat ja loe lehti. Tegelikult ma ei loe, juba ammu enam ei loe.